

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET POLITIČKIH ZNANOSTI
Lepušićeva 6, 10000 Zagreb

Kolegij: METODOLOGIJA KOMPARATIVNE POLITIKE: DIZAJN I METODE
ISTRAŽIVANJA

Prof. dr. sc. Mirjana Kasapović
e-pošta: mkasapovic@fpzg.hr

CILJ KOLEGIJA

Komparativna politika je poddisciplina suvremene političke znanosti u kojoj ključnu ulogu imaju metode istraživanja. To je ujedno jedina grana političke znanosti u čijem je imenu izražen njezin metodički program. Od svih grana političke znanosti jedino je ona nazvana prema metodičkoj, a ne prema supstantivnoj oznaci. Drugim riječima, komparativnu politiku ne određuje primarno neko supstantivno područje politike kao predmeta političke znanosti – politička teorija, nacionalna politika, javne politike, međunarodni politički odnosi - nego pristup ili metode istraživanja politike. Stoga je poznavanje, razumijevanje i sposobnost primjene strategija i metoda komparativnih istraživanja ključna sastavnica obrazovanja politoloških komparatista i ključni uvjet njihova uvođenja u znanstveni rad.

Komparativne studije najuže su povezane s analitičkim strategijama istraživanja. U komparativnoj politici primjenjuju se dvije temeljne strategije istraživanja: strategija najslučajnijih slučajeva (*most similar cases design*) i strategija najrazličitijih slučajeva (*most different cases design*). Obje su strategije u osnovi izvedene iz konkordancijske metode ili metode slaganja (*method of agreement*) i diferencijacijske metode ili metode razlike (*method of difference*) što ih je u svojem djelu *A System of Logic* (1848) razvio J. St. Mill. U strategiji najslučajnijih slučajeva predmet su istraživanja kulturno ili strukturno vrlo slični slučajevi, koji se teorijski konstruiraju tako da se hotimice zanemaruju nebitne kontekstualne razlike kako bi se predmet istraživanja konceptualno homogenizirao i učinio usporedivim, odnosno podobnim za komparativna istraživanja. U strategiji najrazličitijih slučajeva hotimice se biraju vrlo različiti slučajevi koji, unatoč svim kontekstualnim razlikama, proizvode slične rezultate. U politološkoj komparatistici slučaj može biti politika i politički sustav općenito ili pojedini segmenti politike i političkog sustava (izborni sustavi, stranački sustavi, sustavi vlasti, obrasci demokracije, vojska, birokracija, interesne skupine, politička kultura itd.).

Vrste komparativnih studija u osnovi se dijele u tri skupine: studije slučaja, fokusirane studije i globalne studije. Studije slučaja diferenciraju se prema podvrstama na arhetipske, prototipske, reprezentativne, odstupajuće, interpretativne, studije krucijalnih slučajeva i dr. Fokusirane studije općenito se dijele na studije više zemljopisno povezanih zemalja i studije više zemljopisno nepovezanih zemalja. Prva se skupina naziva regionalnim studijama (*area studies*) i čini jednu od najrazvijenijih i najplodnijih podgrana komparativne politike. Unutar fokusiranih studija posebno mjesto imaju i binarne studije, dakle studije dvaju slučajeva. Globalne studije jesu makrostudije koje obuhvaćaju mnogo slučajeva ili sve slučajeve na nekome predmetnom polju istraživanja.

Cilj je kolegija da upozna polaznike doktorskog studija s analitičkim strategijama i metodama istraživanja u suvremenoj komparativnoj politici. Svaka strategija i metoda bit će prikazana i raspravljena na najmanje jednome znanom i utjecajnom primjeru iz političke znanosti, koji je obrađen u knjizi, studiji ili članku, a koji se smatra reprezentativnim za nju.

SADRŽAJ KOLEGIJA

Prvi susret

Uvod: razvoj i stanje komparativne politike u svijetu i Hrvatskoj

- Začeci komparativne politike u predmodernoj i modernoj znanosti o politici
- Razvoj suvremene komparativne politike
- Razvoj komparativne politike u Hrvatskoj: uzroci zaostajanja
- Pregled sadašnjeg stanja politološke komparatistike u Hrvatskoj

Seminarska literatura

- Almond, G. A., Coleman, J. S. (ur.). (1960). *The Politics of Developing Areas*. Princeton: Princeton University Press.
- Almond, G. A., Powell, B. G. (1966). *Comparative Politics – A Developing Approach*. Boston: Little Brown and Co.
- Apter, D. E. (1996). Comparative Politics. Old and New. U: Goodin, R. E., Klingemann, H. D. (ur.). *The New Handbook of Political Science*. Oxford: Oxford University Press, str. 372-397.
- Berg-Schlosser, D. (2009). Vergleichende Politikwissenschaft in Deutschland – Themen, Konjunktoren, Tendenzen, internationale Einordnung. *Politische Vierteljahresschrift*. (50) 433-450.
- Beyme, K. (2008). The evolution of comparative politics. U: Caramani, D. (ur.). *Comparative Politics*. Oxford: Oxford University Press, str. 27-43.
- Boix, C., Stokes, S. (ur.) (2007). *The Oxford Handbook of Comparative Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Daalder, H. (2002). The Development of the Study of Comparative Politics. U: Keman, H. (ur.). *Comparative Democratic Politics*. London: Sage, str. 16-31.
- Jahn, D. (2006). *Einführung in die Vergleichende Politikwissenschaft*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Macridis, R. C. (1955). *The Study of Comparative Government*. New York: Random House.
- Mair, P. (1996). Comparative politics: an overview. U: Godin, R. E., Klingemann, H. D. (ur.). *A New Handbook of Political Science*. Oxford: Oxford University Press, str. 309-336.
- Schmitter, Ph. (2009). The nature and future of comparative politics. *European Political Science Review*. (1) 1:33-61.

Drugi susret

Logika komparativnih istraživanja

- Izbor predmeta komparativnog istraživanja
- Opis predmeta istraživanja i konstrukcija varijabli
- Klasificiranje i tipologiziranje
- Izrada hipoteza

- Izrada modela, teorija i „zakona“

Seminarska literatura

- Aaerbrodt, F. A., Bakka, P. H. (1997). Die vergleichende Methode in der Politikwissenschaft. U: Berg-Schlosser, D., Müller-Rommel, F. (ur.). *Vergleichende Politikwissenschaft*. Opladen: Leske + Budrich, str. 49-66.
- Bartolini, S. (1993). On Time and Comparative Research. *Journal of Theoretical Politics*. 5:131-167.
- Bohnsack, R. (2010). *Rekonstruktive Sozialforschung*. Opladen & Farmington Hills: Verlag Barbara Budrich.
- Burnham, P. i dr. (2004). *Metode istraživanja politike*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti, str. 61-83.
- Caramani, D. (2008). *Comparative Politics*. Oxford: Oxford University Press, str. 123-146.
- Caramani, D. (2009). *Introduction in the Comparative Method with Boolean Algebra*. Los Angeles: Sage.
- Collier, D., Levitsky, S. (1997). Democracy with adjectives: conceptual innovation in comparative research. *World Politics*. (49) 430-451.
- Collier, D., Addock, R. N. (1999). Democracy and Dichotomies: A Pragmatic Approach to Choice about Concepts. *Annual Review of Political Science*. 2:537-565.
- De Swan, A. (1975). A Classification of Parties and Party System According to Coalitional Options. *European Journal of Political Research*. 3:361-375.
- Dogan, M., Pelassy, D. (1990). *How to Compare Nations*. New Jersey: Chatam.
- Duverger, M. (1950). *L'influence des systèmes électoraux sur la vie politique*. Paris: Fondation nationale des Sciences politiques, str. 11-68.
- Duverger, M. (1980). A New Political System Model: Semi-Presidential Government. *European Journal of Political Research*. (8) 2:165-187.
- Elgie, R. (1998). The classification of the democratic regime types: Conceptual ambiguity and constestable assumptions. *European Journal of Political Research*. (33) 219-238.
- Faure, A. M. (1994). Some Methodological Problems in Comparative Politics. *Journal of Theoretical Politics*. (6) 3:307-322.
- Gerring, J. (1999). What Makes a Concept Good? A Critical Framework for Understanding Concept Formation in the Social Sciences. *Polity*. (31) 3:357-393.
- Henderson, E. A. (2008). Disturbing the Peace: African Warfare, Political Inversion and the Universality of the Democratic Peace Thesis. *British Journal of Political Science*. (39) 25-58.
- Jahn, D. (2005). Fälle, Fallstricke und die komparative Method in der vergleichenden Politikwissenschaft. U: Kropp, S., Minkenberg, M. (ur.). *Vergleichen in der Politikwissenschaft*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, str. 55-75.
- Kalleberg, A. L. (1966). The Logic of Comparison: A Methodological Note on the Comparative Study of Political Systems. *World Politics*. (19) 1: 69-82.
- Kalleberg, A. L. (1969). Concept Formation in Normative and Empirical Studies: Toward Reconciliation in Political Theory. *American Political Science Review*. (63) 1:26-39.
- King, G., Keohane, R. O, Verba, S. (1994). *Designing Social Inquiry*. Princeton: Princeton University Press.
- Landman, T. (2008). *Teme i metode komparativne politike*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti, str. 11-36.

- Lauth, H. J., Pickel, G., Pickel, S. (2009). *Methoden der vergleichenden Politikwissenschaft*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Lijphart, A. (1971). Comparative Politics and Comparative Method. *American Political Science Review*. (65) 3: 682-693.
- Linz, J. J. (2000). *Totalitarian and Authoritarian Regimes*. London: Lynne Rienner Publ.
- Marsh, D., Stoker, G. (2002). *Teorije i metode političke znanosti*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti, str. 243-262.
- Michels, R. (1990). *Sociologija partija u suvremenoj demokraciji. Istraživanje o oligarhijskim tendencijama u životu skupina*. Zagreb: Informator.
- Naßmacher, H. (2008). The dilemma of depth versus breadth in comparing political systems empirically... and how to overcome it. *European Political Science*. (7) 113-125.
- Przeworski, A. (2004). Logika poredbene društvene znanosti. U: Roksandić, D. (ur.) *Uvod u komparativnu historiju*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga, str. 79-98.
- Przeworski, A., Teune, H. (1982). *The Logic of Comparative Social Inquiry*. Malabar: Krieger.
- Ragin, Ch. (2004). Osobitosti poredbene društvene znanosti. U: Roksandić, D. (ur.) *Uvod u komparativnu historiju*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga, str. 79-98.
- Rokkan, S. (1968). The Structuring of Mass Politics in the Smaller European Democracies. A Developmental Typology. U: Stammer O. (ur.). *Party Systems, Party Organizations, and the Politics of Masses*. Berlin: Institut für Politische Wissenschaft der Freien Universität Berlin, str. 26-65
- Rokkan, S. (1980). Eine Familie von Modellen für die vergleichende Geschichte Europas. *Zeitschrift für Soziologie*. (9) 2: 118-128.
- Sartori, G. (1990). A Typologie of Party Systems. U: Mair, P. (ur.). *The West European Party System*. Oxford: Oxford University Press, str. 316-349.

Treći susret

Tipične greške u komparativnim istraživanjima

- Seleksijska pristranost: prirodna i neprirodna pristranost u odabiru slučajeva
- Konceptijska rastezljivost
- Konceptijska neprimjerenost
- Galtonov problem

Seminarska literatura

- Braun, D., Gilardi, F. (2006). Taking „Galton's Problem“ Seriously. Towards a Theory of Political Diffusion. *Journal of Theoretical Politics*. (18) 3:298-322.
- Bunce, V. J., Wolchik, Sh. L. (2006). International diffusion and postcommunist electoral revolutions. *Communist and Post-Communist Studies*. (39) 3:283-304.
- Bunce, V. J., Wolchik, Sh. L. (2006a). Favorable conditions and electoral revolutions. *Journal of Democracy*. (17) 4:5-18.
- Collier, D. (1995). Translating Quantitative Methods for Qualitative Researchers: The Case of Selection Bias. *American Political Science Review*. (89) 2: 461-466.
- Collier, D., Mahoney, J. (1993). Conceptual „stretching“ revisited: adapting categories in comparative analysis. *American Political Science Review*. (87) 4: 845-855.
- Collier, D., Mahoney, J. (1996). Insights and Pitfalls. Selection Bias in Qualitative

- Research. *World Politics*. (49) 1:56-91.
- Geddes, B. (2003). How the Cases You Choose Affect the Answers You Get: Selection Bias and Related Issues. *Paradigms and Sand Castles. Theory Building and Research Design in Comparative Politics*. Ann Arbor: The Michigan University Press, str. 89-129.
- Gerring, J. (1999). What Makes a Concept Good? A Critical Framework for Understanding Concept Formation in the Social Sciences. *Polity*. (31) 3:357-393.
- Kalleberg, A. L. (1969). Concept Formation in Normative and Empirical Studies: Toward Reconciliation in Political Theory. *American Political Science Review*. (63) 1:26-39.
- Kasapović, M. (2007). Komparativna istraživanja polupredsjedničkih sustava u Srednjoj i Istočnoj Europi: problemi konceptijske rastezljivosti, selekcijske pristranosti, tipologiziranja i denominiranja. *Anali Hrvatskog politološkog društva*. 3: 27-54.
- Kasapović, M. (2011). Selection Bias in der Vergleichenden Politikwissenschaft: Der Fall Kroatien. *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft*. (5) 2:329-343.
- Landman, T. (2008). *Teme i metode komparativne politike*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti, str. 59-90.
- Lustick, I. S. (1996). History, Historiography, and Political Science: Multiple Historical Records and the Problem of Selection Bias. *American Political Science Review*. (90) 3:605-618.
- Rose, M. H., Homer, E. (1976). Galton's Problem in Cross National Research. *World Politics*. (29) 1: 1-28.
- Sartori, G. (1970). Concept Misinformation in Comparative Politics. *American Political Science Review*. (64) 1033-1053.
- Sartori, G. (1991). Comparing and Miscomparing. *Journal of Theoretical Politics*. (3) 3:243-257.
- Sartori, G. (1994). Compare Why and How. Comparing, Miscomparing and the Comparative Method. U: Kazancigil, A., Dogan, M. (ur.). *Comparing Nations*. Oxford i Cambridge: Blackwell, str. 14-34.
- Steiner, J. (2008). Concept Stretching: The Case of Deliberation. *European Political Science*. (7) 2:186-190.
- Stepan, A., Suleiman, E. N. (2001). The French Fifth Republic: A Model for Import. Reflections on Poland and Brazil. U: Stepan, A. *Arguing Comparative Politics*. New York: Oxford University Press, str. 257-275.

Četvrti susret

Istraživačke strategije: dizajn najsličnijih slučajeva

- Millova metoda razlike
- Lijphartova strategija istraživanja komparabilnih slučajeva
- Doganov i Pelassyjev postupak homogenizacije polja istraživanja
- Kemanov primjer istraživanja političkih sustava

Seminarska literatura

- Caramani, D. (2009). *Introduction to the Comparative Method with Boolean Algebra*. Los Angeles: Sage.
- De Meur, G., Berg-Schlosser, D. (1994). Comparing political systems: Establishing similitaries and dissimilitaries. *European Journal of Politics*. (26) 2:193-219.
- Della Porta, D., Keating, M. (ur.) (2008). *Approaches and Methodologies in the Social Sciences*. Cambridge: Cambridge University Press, str. 175-347.
- Dogan, M., Pelassy, D. (1990). *How to Compare Nations*. New Jersey: Chatam.

- Keman, H. (2005). Comparing Across Political Systems: Towards Positive Theory of Development. U: Kropp, S., Minkenberg, M. (ur.). *Vergleich in der Politikwissenschaft*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, str. 198-217.
- Lijphart, A. (1975). The Comparable-Cases Strategy in Comparative Research. *Comparative Political Studies*. (8) 2:158-177.
- Martz, J. D. (1994). Comparing Similar Countries. Problems of Conceptualization and Comparability in Latin America. U: Kazancigil, A., Dogan, M. (ur.). *Comparing Nations*. Oxford i Cambridge: Blackwell, str. 239-259.
- Mill, J. S. (1974). *A System of Logic. Raciocinative and Inductive*. Toronto: Toronto University Press, knj. 1, pogl. VIII. „Of Four Methods of Experimental Inquiry“.
- Peters, G. B. (1998). *Comparative Politics. Theory and Method*. Basingstoke: Palgrave, str. 28-108.
- Riggs, F. W. (1994). Conceptual Homogenization of a Heterogeneous Field. Presidentialism in Comparative Perspective, U: Kazancigil, A., Dogan, M. (ur.). *Comparing Nations*. Oxford i Cambridge: Blackwell, str. 72-152.

Peti susret

Istraživačke strategije: dizajn najrazličitijih slučajeva

- Millova metoda slaganja
- Doganova i Pelassyjeva strategija kompariranja kontrarnih slučajeva
- Kemanov primjer istraživanja političkih sustava
- Dodatak: spojena metoda razlike i slaganja ili neizravna metoda s primjenom negativnih slučajeva

Seminarska literatura

- Caramani, D. (2009). *Introduction to the Comparative Method with Boolean Algebra*. Los Angeles: Sage.
- De Meur, G., Berg-Schlosser, D. (1994). Comparing political systems: Establishing similarities and dissimilarities. *European Journal of Politics*. (26) 2: 193-219.
- Della, Porta, D., Keating, M. (2008). *Approaches and Methodologies in the Social Sciences*, Cambridge: Cambridge University Press, str. 175-347.
- Dogan, M., Pelassy, D. (1990). *How to Compare Nations*. New Jersey: Chatam.
- Forrest, J. B. (1994). Asynchronic Comparisons. Weak States in Post-colonial Africa and Mediaeval Europe. U: Kazancigil, A., Dogan, M. (ur.). *Comparing Nations*. Oxford i Cambridge: Blackwell, str. 260-296.
- Keman, H. (2005). Comparing Across Political Systems: Towards Positive Theory of Development. U: Kropp, S., Minkenberg, M. (ur.). *Vergleich in der Politikwissenschaft*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, str. 198-217.
- Mill, J. S. (1974). *A System of Logic. Raciocinative and Inductive*. Toronto: Toronto University Press, knj. 1, pogl. VIII. „Of Four Methods of Experimental Inquiry“.
- Peters, G. B. (1998). *Comparative Politics. Theory and Methods*. Basingstoke: Palgrave, str. 28-108.
- Skockpol, T. (1979). *States and Social Revolutions: A Comparative Analysis of France, Russia, and China*. Cambridge: Cambridge University Press.

Šesti susret

Studije slučaja

- Što su studije slučaja
- Prijepori o komparativnosti studija slučaja
- Dizajn istraživanja studija slučaja
- Vrste studija slučaja

Seminarska literatura

- Bennett, A., Elman, C. (2006). Qualitative Research: Recent Developments in Case Study Method. *Annual Review of Political Science*. (9) 455-476.
- Berg-Schlosser, D., Mitchell, J. (ur.) (2000). *Conditions of Democracy in Europe, 1919-39. Systematic Case-Studies*. London: Macmillan Press.
- Brownlee, J. (2007). Elite Defections and Electoral Defeat. Iran during the Third Wave. *Authoritarianism in the Age of Democratization*. Cambridge: Cambridge University Press, str. 157-181.
- Eckstein, H. (1975). Case study and the theory in political science. U: Greenstein, F. I., Polsby, N. W. (ur.). *Handbook of political science. Strategies of inquiry*. Reading: Addison-Wesley, str. 79-131.
- Geddes, B. (2003). How the Evidence You Use Affects the Answers You Get: Rigorous Use of the Evidence Contained in Case Studies. *Paragidigms and Sand Castles. Theory Building and Research Design in Comparative Politics*. Ann Arbor: The University of Michigan Press, str. 131-173.
- Gerring, J. (2007). *Case Study Research. Principles and Practices*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hague, M., Harrop, M., Breslin, Sh. (2001). *Komparativna vladavina i politika*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti, str. 434-458.
- Kazancigil, A. (1994). The Deviant Case in Comparative Analysis. Hight Stateness in a Muslim Society. U: Dogan, M., Kazancigil, A. (ur.). *Comparing Nations*. Oxford: Blackwell, str. 213-238.
- Levy, Jack S. (2008). Case Studies: Types, Designs, and Logics of Inference. *Conflict Management and Peace Science*. (25) 1-18.
- Lijphart, A. (1975). *The Politics of Accomodation. Pluralism and Democracy in the Netherland*. Berkeley: University of California Press.
- Putnam, R. D. (2003). *Kako demokraciju učiniti djelotvornom. Građanske tradicije u modernoj Italiji*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti.
- Rose, R. (1971). *Governing without Consensus. An Irish Perspective*. Boston: Beacon Press.
- Sekhon, J. S. (2004). Quality Meets Quantity: Case Studies, Conditional Probability, and Counterfactuals. *Perspectives on Politics*. (2) 2: 281-293.
- Yin, R. K. (2007). *Studija slučaja – dizajn i metode*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti.

Sedmi susret

Fokusirane studije zemljopisno povezanih zemalja: regionalne studije

- Razvoj regionalnih studija
- Pojam regije: prostorna i analitička taksonomija
- Primjer: Bliski istok
- Primjer: Istočna i Srednja Europa

Seminarska literatura

- Basedau, M., Köllner, P. (2007). Area Studies, Comparative Area Studies, and the Study of Politics: Context, Substance, and Methodological Challenges. *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft*. (1) 1:105-124.
- Bates, R. H. (1997). Area Studies and the Discipline: A Useful Controversy? *Political Science and Politics*. (30) 2: 166-169.
- Berglund, S. Aarebrot, F. (1997). *The Political History of Eastern Europe in the 20th Century. The Struggle between Democracy and Dictatorship*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Bibó, I., Huszár, T., Szücs, J. (1995). *Regije evropske povijesti*. Zagreb: Naprijed.
- Bideleux, R., Jeffries, J. (2007). *A History of Eastern Europe. Crisis and Change*. London i New York: Routledge.
- Bideleux, R., Jeffries, I. (2007). *The Balkans. A Post-Communist History*. London i New York: Routledge.
- Elgie, R., Moestrup, S. (ur.) (2007). *Semi-presidentialism outside Europe*. Ne York: Routledge.
- Gerner, D. J., Schwedler, J. (ur.) (2004). *Understanding the Contemporary Middle East*. London: Lynne Rienner Publ.
- Gunther, R., Diamandouros, N. Puhle, H. J. (1995). *The Politics of Democratic Consolidation: Southern Europe in Comparative Perspective*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Hanson, S. E. (2009). The Contribution of Area Studies. U: Landman, T., Robinson, N. (ur.). *The Sage Handbook of Comparative Politics*. London: Sage, str. 159-174.
- Johnson, L. R. (2002). *Central Europe. Enemies, Neighbors, Friends*. New York: Oxford University Press.
- Kasapović, M. (2008). Regionalna komparatistika i Istočna Europa: kako se raspala Istočna Europa. *Analí Hrvatskog politološkog društva*. 4: 73-97.
- Keating, M., Loughlin, J., Deschouwer, K. (2003). *Culture, Institution and Economic Development. A Study of Eight European Regions*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Linz, J. J., Stepan, A. (1996). *Problems of Democratic Transition and Consolidation: Southern Europe, South America and Post-Communist Europe*. Baltimore i London: Johns Hopkins University Press.
- Pridham, G. (ur.) (1984). *The New Mediterranean Democracies: Regime Transition in Spain, Greece and Portugal*. London: Frank Cass.
- Pye, L. W. (ur.) (1975). *Political Science and Area Studies. Rivals or Partners?* Bloomington: Indiana University Press.
- Skidmore, Th. E., Smith, P. H. (ur.) (1997). *Modern Latin America*. New York i Oxford: Oxford University Press.
- Way, L. (2005). Authoritarian state-building and the sources of regime competitiveness in the fourth wave: the cases of Belarus, Moldova, Russia and Ukraine. *World Politics*. (57) 231-261.
- White, S., Batt, J., Lewis, P. G. (ur.) (2003). *Developments in Central and East European Politics*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Osmi susret

Fokusirane studije: studije zemljopisno nepovezanih zemalja

- Problem izbora slučajeva i izbjegavanja tipičnih pogrešaka
- Odabir strategija istraživanja
- Primjer: S. P. Huntington, *The Third Wave*
- Primjer: Diskin, A., Diskin, H., Hazan, R. Y. , *Why democracies Collapse*.

Seminarska literatura

- Abromeit, H. Stoiber, M. (2006). *Demokratien in Vergleich*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Almond, G. A., Verba, S. (2000). *Civilna kultura. Politički stavovi i demokracija u pet zemalja*. Zagreb: Politička kultura.
- Amorim, O. N., Strøm, K. (2006). Breaking the Parliamentary Delegation: Presidents and Non-partisan Cabinet Members in European Democracies. *British Journal of Political Studies*. (36) 619-643.
- Chebabi, H. E., Linz, J. J. (1998). *Sultanistic Regimes*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Diskin, H., Diskin, H., Hazan, R. Y. (2005). Why Democracies Collapse: The Reasons for Democratic Failure and Success. *International Political Science Review*. (26) 3: 291-309.
- Hartmann, J. (2006). *Politički sustavi Velike Britanije, SAD i Francuske*. Zagreb: Politička kultura.
- Hazan, R. Y. (2001). *Reforming Parliamentary Committees*. Columbia: The Ohio State University.
- Huntington, S. P. (1991). *The Third Wave. Democratization in the Late Twentieth Century*. Norman i London: Oklahoma University Press.
- Lehmbruch, G. (1995). A Non-Competitive Pattern of Conflict Management in Liberal Democracies: The Case of Switzerland, Austria and Lebanon. U: McRae, K. D. (ur.). *Consociational Democracy: Political Accommodation in Segmented Societies*. Toronto: McClelland & Stewart, str. 90-97.
- Lijphart, A. (1999). *Patterns of Democracy. Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*. New Haven: Yale University Press.
- Luther, K. R., Deschouwer, K. (ur.) (1999). *Party Elites in Divided Societies. Political Parties in Consociational Democracy*. London i New York: Routledge.
- Poguntke, Th., Webb, P. (ur.) (2005). *The Presidentialization of Politics. A Comparative Study of Modern Democracies*. Oxford: Oxford University Press.
- Saalfeld, Th. (2007). Koalitionsstabilität in 15 europäischen Demokratien von 1945. bis 1999: Transaktionskosten und Koalitionsmanagement. *Zeitschrift für Parlamentsfragen*. (38) 1:180-206.
- Shugart, M. S., Wattenberg, M. P. (ur.) (2001). *Mixed-Member Electoral Systems. The Best of Both Worlds?* Oxford: Oxford University Press.
- Volden, C., Carrubba, C. J. (2004). The Formation of Oversized Coalitions in Parliamentary Democracies. *American Journal of Political Science*. (48) 3:521-537.

Deveti susret

Fokusirane studije: binarne studije

- Stvaranje parova
- Eksplicitne i implicitne binarne studije
- Primjer: C. Skach: *Borrowing Constitutional Design*.
- Primjer: Sh. Fisher: *Political Change in Post-Communist Slovakia and Croatia*.

Seminarska literatura

- Boban, D. (2011). *Polupredsjednički sustavi Rusije i Poljske*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti.
- Brustein, W. I., King, R. D. (2004). Balkan Antisemitism: the Cases of Bulgaria and Romania before the Holocaust. *East European Politics and Society*.

- (18) 3: 430-453.
- Dogan, M., Pelassy, D. (1990). *How to Compare Nations*. New Jersey: Chatam.
- Fisher, Sh. (2006). *Political Change in Post-Communist Slovakia and Croatia*. New York i Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Harris, E. (2002). *Nationalism and Democratization. Politics of Slovakia and Slovenia*. Aldershot: Ashgate.
- Haughton, T., Fisher, Sh. (2008). From the Politics of State-Building to Programmatic Politics. The Post-Federal Experience and the Development of Centre-Right Party Politics in Croatia and Slovakia. *Party Politics*. (14) 4:435-454.
- Hopkin, J., Paolucci, C. (1999). The Business Firm Model of Party Organisation: Cases from Spain and Italy. *European Journal of Political Research*. (35) 3:307-339.
- Lehmbruch, G. (1967). *Proporzdemokratie: Politisches System und politische Kultur in Schweiz und Österreich*. Tübingen: Mohr.
- Lipset, M. S. (1994). Binary Comparisons. American Exceptionalism – Japanese Uniques. U: Kazancigil, A., Dogan, M. (ur.). *Comparing Nations*. Oxford i Cambridge: Blackwell, str. 153-212-
- O'Donnell, G. (1999). „And Why Should I Give a Shit?“ Notes on Stability and Politics in Argentina and Brazil. *Selected Essays on Authoritarianism and Democratization*. Notre Dame: University of Notre Dame Press, str. 81-105.
- Skach, C. (2005). *Borrowing Constitutional Design. Constitutional Law in Weimar Germany and the French Fifth Republic*. Princeton i Oxford: Princeton University Press.
- Steinsdorff, S. v. (1995). Verfassungsgenese der Zweiten Russischen und Fünften Französischen Republik im Vergleich. *Zeitschrift für Parlamentsfragen*. (26) 3:486-504.
- Timmermans, A., Moury, C. (2006). Coalition Governance in Belgium and the Netherlands: Rising Government Stability Against All Electoral Odds. *Acta Politica*. (41) 389-407.

Deseti susret

Globalne studije

- Globalne komparativne i statističke studije
- Obilježja komparativnih makroanaliza
- Primjer: R. Dahl, *Poliarhija*.
- Primjer: L. Diamond, *The Spirit of Democracy*.

Seminarska literatura

- Brooker, P. (2009). *Non-democratic Regimes*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Dahl, R. (1998). *Poliarhija. Participacija i opozicija*. Zagreb: Politička kultura.
- Derbyshire, D. J., Debyrshire, I. (1996). *Political Systems of the World*. New York: St. Martin's Press.
- Diamond, L. (2008). *The Spirit of Democracy*. New York: New York: Henry Holt and Co.
- Huntington, S. P. (1998). *Sukob civilizacija i preustroj svjetskog poretka*. Zagreb: Izvori.
- Vanhanen, T. (1989). The level of democratization related to socioeconomic variables in 147 states in 1980-1995. *Scandinavian Political Studies*. (12) 2:95-127.

Vahanen, T. (1997). *Prospects for Democracy: A Study of 172 Countries*. London: Routledge.

OBLICI NASTAVE

Nastava se izvodi u obliku predavanja i seminara. Seminari podrazumijevaju aktivnu uključenost polaznika doktorskog studija u nastavni proces u obliku pisanja podnesaka, kraćih eseja ili seminarskih radova o strategijama i metodama komparativnih istraživanja. Teme seminara utvrđuje nastavnica u dogovoru s polaznicima. Polaznici mogu, također, predložiti neku temu, slučaj ili znanstveno djelo koje smatraju vrijednim studija. Kako je riječ o vrlo zahtjevnome nastavnom gradivu, seminari zapravo služe da se produbi i proširi znanje o nastavnoj jedinici o kojoj se govorilo na predavanju novim, relevantnim slučajevima. Rad polaznika u seminarskoj nastavi vrednuje se i uzima u obzir pri konačnoj ocjeni. Seminare vodi predmetna nastavnica.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Ispit se polaže usmeno na temelju propisane obvezatne literature. Ispiti se mogu polagati i u obliku seminarskih radova. Polaznici se dogovaraju s predmetnom nastavnicom o temi, pristupu i literaturi za seminarski rad. Oba oblika ispita vrednuju se jednakim brojem ECTS bodova.

NAČIN VREDNOVANJA ISPITA

Ispit položen iz kolegija "Metodologija komparativne politike: strategije i metode istraživanja" kao obvezatnog kolegija vrednuje se sa 7 ECTS bodova.

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE NASTAVE

Kvaliteta nastave provjerava se anonimnim anketnim ocjenjivanjem polaznika na kraju semestra. Kvalitetu i uspješnost nastavnog procesa neposredno nadziru Vijeće doktorskog studija "Komparativna politika", te fakultetski Odbor za praćenje kvalitete nastave.